

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXX (24)

No. (Štev.) 12

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

25. marca 1971

Železokrivka v jeklovarni

Nismo mogli verjeti svojim očem, ko smo pred kratkim brali v ljubljanskem Delu, ki izhaja v tkim. „socialistični republiki Sloveniji“, osmrtnico Ane Štalcic iz Dravelj, v kateri je bil naveden njen poklic kot „železokrivka v jeklovarni“.

Slovenska žena — železokrivka

Ob tkim. „Dnevu žene“, ki ga je jugoslovanski komunistični režim uvedel za 8. marec v praznovanje, se komunistično časopisje vsako leto razpisuje o „osvoboditvi in enakopravnosti ženske v socialistični družbi“. Enako je storilo tudi letos in naletimo med drugim tudi na članek znanega partijca Franca Šetince v ljubljanskem Delu, v katerem marksistično približa, da se „enakopravnost ženske izpričuje skozi njeno ekonomsko samostojnost in neodvisnost, pridobljeno skozi njeno udeležbo v procesu družbene, materialne in duhovne produkcije“, kar bi se v razumljivem jeziku reklo: ženska v socialistični družbi mora delati v tovarni, na cesti, v uradu, v rudniku — samo doma, v družini, ne — ker le tako ekonomsko koristi družbi, se pravi partiji. Družina kot taka spada namreč, kakor pravi Šetinc, v „negospodarsko področje družbe“, ki ne povečuje nacionalnega dohodka, ne večja materialnega bogastva. Spada v marksističnem žargonu v „infrastrukturo“, se pravi, na nižjo stopnjo na komunistični vrednostni lestvici.

Če drži trditev, da je „družbeni položaj ženske kazalec stopnje osvoboditve ženske sploh“, potem je družbeni položaj ženske v Jugoslaviji in v Sloveniji posebej absolutno negativno spridevalo tamkajšnjega komunističnega sistema in režima.

Po ustavi, se pravi teoretično, je ženska v komunističnem režimu popolnoma enakopravna z moškimi; tako „enakopravna“, da ni obvarovana niti najtežjih del, kakor dokazuje zgoraj omenjena Ana Štalcic. Tu režim molči o „izkoriščanju človeka“, pač pa, nasprotno, tudi najtežje delo ženskam dopušča, odnosno ženske vsled splošnega nizkega življenjskega standarda sili v to. Žensko delo je namreč cenejše in je zato „zaposlena ženska z nizkimi osebnimi dohodki nekakšen vir „prvobitne akumulacije“, se pravi, najcenejša delovna sila v partijskem gospodarskem programu.

V Sloveniji je med vsemi zaposlenimi 41 odstotkov žensk, „in smo glede tega pri samem svetovnem vrhu“, se žalostno hvali Franc Šetinc. Namesto da se ne poglobi v iskanje razlogov in nagibov žensk pri zaposlovanju, ker bi moral porazno priznati, da je tega kriva nizka življenjska raven v komunističnem sistemu. Življenjska raven tudi maloštevilne družine v Sloveniji, v kateri bi bil zaposlen samo en član, se pravi oče, nikakor ne more dosegati življenjske ravni družin v Zahodni Evropi, kamor je Slovenija v vsej svoji zgodovini spadala. Komunistični režim jo je s svojim sistemom potisnil na stopnjo manj razvitih dežel.

Med teoretično in dejansko enakopravnostjo žensk v Sloveniji je globok prepad. Tkim. register poklicev, ki jih opravljajo ženske, je v Sloveniji tako kratek, da je izbira silno revna. Zaman se komunistični „strokovnjaki“ v ljubljani sprašujejo, „zakaj je v Sloveniji ob tako velikem odstotku zaposlenih žensk tako malo uglednih znanstvenic, strokovnjakinj, gospodarskih voditeljic, univerzitetnih profesorice, akademičark, itd.“ Zaman se tudi sprašujejo, „kje so vzroki, da večina žensk obični na delovnem mestu, ki je prvo in hkrati zadnje v njenem življenju.“ Boj za preživljanje družine ne dopušča že moškemu, še manj pa ženski stremeti za drugim ciljem, kakor za golim zaslužkom. Ker v Sloveniji namerava socialistični režim sedaj obdavčiti tudi družinski dohodek, ugotavljajo, da se nad polovico družin „niti ne približuje osnovi za obdavčitev“, kar pomeni, da so

„SPRAŠEVANJE O RESNICI REVOLUCIJE“

Malo jih je še tudi med komunisti samimi v domovini, ki bi še danes verjeli, da je bila akcija komunistične partije med drugo svetovno vojno narodno-osvobodilni boj proti okupatorju. Kljub temu v pisani in govorni besedi vztrajajo pri tej neresnici in namesto besede revolucija govorijo o narodno osvobodilnem boju. Vse tiste pa, ki so se upirali uvedbi komunistične diktature, še vedno imenujejo kolaboracioniste in zločince.

Novo generacijo se pa tudi v domovini s takim potvarjanjem ne zadovoljuje več. Iščejo resnico in začinjajo kritično razpravljati o tej takozvani „osvobodilni borbi“. Eden takih zanimivih pojavov je razprava Vlada Vočopivca v 12. številki „Teorije in Prakse“ iz leta 1970, pod naslovom „Spravevanje o resnici revolucije“. Pisec dogajanj med vojno prav nikjer ne označuje kot „narodno osvobodilni boj“, ampak enostavno govori izključno samo o revoluciji. Takole začne: „Odnos do preteklosti se danes aktualizira zaradi spravevanja o sedanjosti in prihodnosti. Spravevanje o resnici revolucije je zato kritična verifikacija preteklih tradicij, ki nas drže v oblasti, in prevrednotenje preteklih spoznanj, ki so navzoča v današnjem načinu mišljenja.“

Nato pa nadaljuje: „Spravevanje o resnici revolucije po svoje kaže na aktualni problem sodobne zavesti: kako živeti s preteklostjo. Njene navzočnosti ni mogoče zanikati, sicer ne bi o njej razmišljali. Toda ali se je preteklost treba odreči in jo spoznati kot zmoto, da bi bili kos sedanjosti in prihodnosti? Ali pa nas lahko zvestoba preteklim nazorom varuje pred današnjimi in prihodnjimi zablodami? Ali pa je treba sprejeti pretehost kot pretehost, ki je v sedanjosti in v nas samih navzoča in bo navzoča, ne je pa zanikati in se ravnati, kot da se nas ne tiče. Toda to, da jo sprejmemo, ne pomeni, da jo moramo samo odobravati, ne je pa tudi kritično premagovati: kot svojo in svojih prednikov nemoč, krivdo in zmoto. Priznati krivdo kot krivdo, nemoč kot nemoč in zmoto kot zmoto, ne da bi morali prezirati sebe ali prednike, je edini pogoj, da lahko s preteklostjo živimo, piše nemški fizik in filozof von Weizsäcker.“

Pisec se nato sprašuje „Kakšen naj bi bil naš odnos do revolucije?“ Tu citira najprej Miroslava Krleža, ki je lani zapisal, da je zmaga revolucije zadnje dejanje stoletja trajajočega dramatičnega križarjenja, ki se je končalo s pristankom v „luki odrešenja“. Nato Vodopivec ugotavlja, da je revolucija prinesla polom nekega mita in pravi dolede: „Odnos do revolucije kot

polom njenega mita se kaže še na drug način. Vse današnje stiske: potrošniška historija, krivična socialna diferenciacija, odhajanje naših ljudi na delo v tujino, itd., pravijo nekateri, so dokaz o katastrofalnem polomu veličastne utopije in izkustveno spoznanje o zablodi, da je nemogoče karkoli spremeniti v tem nepopravljivem svetu brez zgodovine.“

V naslednjem poglavju se piscu vsiljuje vprašanje: Kaj je revolucija? V tem poglavju pride do te ugotovitve: „Ideološko gibalno revolucije so „konkretne utopije“, modeli prihodnjega sveta, ki segajo prek vidnega polja revolucionarnega gibanja. Kot vizija prihodnjega sveta vplivajo na ravnanje ljudi in jih spodbujajo k spreminjanju obstoječe stvarnosti. Toda „kritične“ ali „konkretne“ utopije so konstrukcija človeške misli, ki anticipira prihodnost kot verjetnost in močnost, ne pa kot gotovost. To verjetnost utemeljuje spoznanja o družbeni stvarnosti in o tendencah razvoja, ki so vedno le relativna. Zato se utopije kot modeli prihodnosti verifikirajo šele v revolucionarni praksi ki z novimi izkušnjami in spoznanji odkriva neznane, katere zaradi objektivne ali subjektivne nemoči niso bile vključene v model prihodnjega sveta.“

V poglavju, če je sploh umestno kritično spravevanje o revolucionarni stvarnosti, skuša pisec nekeje zločine partije označevati kot „justične zmote“. Nato pa pravi: „Težko pa je to oceno vzdrževati za nekatere procese po vojni, v katerih so bili oboje vojnega zločinstva in sodelovanja z okupatorji in fevdalanci v nemških taboriščih. Utemeljenost teh procesov je bila že daljši čas dvomljiva, prav v zadnjem času pa je bilo mogoče skoraj s popolno gotovostjo spoznati, da so bili hudi politični in sodna zmota. Najmanj, kar je mogoče o obsojencih v vseh teh procesih, ki predstavljajo celoto, trditi, se da je ostala njihova kazenska odgovornost nedokazana, hude sodbe pa so temeljile na skrajno nezanesljivih domnevah in najbolj splošnih političnih ocenah, da so bili oboje objektivno mogoči sodelavci okupatorjev, s tem pa tudi že njihovi dejanski sodelavci.“

Ze po teh citatih je razvidno, da nove generacije nočejo več slepo slediti prevari in na svoj način iščejo resnico. Vsiljuje se nam vprašanje ali bodo imele toliko poguma, da bodo javno načeli vprašanje pokola dvanajstih tisočev, ki so bili po končani vojni in po končani revoluciji brez obtožbe in brez sodbe pomorjeni?

Tito v Italijo in Vatikan

Po predhodnem sestanku minulega februarja med italijanskim zun. ministrom Morom in Titovim zunanjim ministrom Tepavcem v Benetkah, o katerem svetovni tisk skoro ni poročal, ljubljansko „Delo“ pa je omenilo, da je moral Tepavec Mora daljši časa čakati na dogovorjenem kraju, je sedaj jugoslovanska tiskovna agencija Tanjug

objavila, da bo jugoslovanski komunistični diktator v četrtek, 25. t. m. odpotoval na štiridnevni obisk v Italijo, peti dan, v ponedeljek, 29. t. m., pa bo sprejet tudi v Vatikanu pri papežu Pavlu VI.

Titov sprejem pri Pavlu VI. je potrdil minuli ponedeljek tudi Vatikan. pod mejo eksistenčnega minimuma. Še huje je izkoriščanje žensk v mnogih industrijskih naseljih, kjer se niti Franc Šetinc ni mogel izogniti, da ne bi zapisal, da „že desetletja delajo v izmenah, torej tudi ponoči, zadnje čase tudi v četrti izmeni, torej tudi ob nedeljah.“

Komunistični režim je razbil družino v Sloveniji in tako izmalčil naravni družbeni proces, da je spravil „urejanje številnih vprašanj družine na raven ekonomskih vprašanj.“ Človeški, vzgojni in socialni značaj družine je režim potisnil popolnoma v ozadje. V Sloveniji, trdi Šetinc, „je eno nesporno: sedaj koreninijo ženske globoko v družbeni produkciji“, se pravi, so sužnje dela izven družine, za partijo. Ne

daje jim tudi nobenega izgleda na resnično osvoboditev posvetitve izključno družini, ker takoj zatem približa: „Moti se, kdor misli, da je tako množično zaposlovanje žensk le prehodni pojav, ki bo minil, brž ko si bo slovenska družina ustvarila visok standard.“ Torej tudi v slučaju — kar se seveda v komunističnem sistemu ne more zgoditi — da bi družina v Sloveniji dosegla kdaj visoko življenjsko raven, komunistični režim ženske ne bi osvobodil dela izven družine, ker bi to „utegnilo spraviti v nevarnost pridobitve, ki jih je doslej prinesla tako velika udeležba žensk v družbeni produkciji.“

Tudi v Sloveniji z visoko življenjsko ravno bi morale še vedno umirati „železokrivke v jeklovarnah“.

Chile según el plan moscovita

Pocos dudas que la intención del actual gobierno chileno, es llevar a ese país hacia un sistema totalitario, según directivas recibidas del Kremlin. Moscú distingue tres etapas principales en la marcha del P. C. chileno hacia el poder. La primera, la que ha precedido a la victoria electoral de Allende, fue marcada por la unidad de acción de comunistas y socialistas que se inició en 1952 y por la creación de la C. U. T., organización sindical, en 1963. Pero esta doble base se evidenció insuficiente para llegar al poder, por lo que L. Corvalán exigió luego la ampliación de este bloque hacia la izquierda del Partido Radical y de la Democracia-cristiana. Sólo después de haberse deslizado hacia la izquierda estos dos movimientos resultó posible la victoria de Salvador Allende.

La segunda etapa comenzó con la subida al poder de la coalición victoriosa en 1970: es una revolución antiimperialista, antioligárquica, antimonopolista y agraria la iniciada por el régimen de Allende. Las medidas de nacionalización, las decisiones en materia financiera, agraria y de política exterior forman parte de esa revolución. Lo esencial en esta etapa es reafirmar el „poder popular“. „La experiencia de la revolución cubana aporta una confirmación práctica sobre la posibilidad del paso rápido de una etapa de la revolución a otra nueva etapa, de la fase inferior a la fase superior“, dice Moscú.

Esta „fase superior“, la tercera etapa, es „la apertura de la vía hacia el socialismo y hacia las transformaciones revolucionarias que Chile aguarda“. Ese paso a la tercera etapa debe efectuarse, según Moscú, durante el mandato presidencial de Allende.

Chile po moskovskem načrtu

Malokdo dvomi, da je namen sedanje čilske vlade, voditi to državo v totalitarni sistem, po navodilih iz Kremlja. Moskva deli pot čilske KP do prevzema oblasti na tri etape. Prva, ki je dosegla višek z Allendejevo volilno zmago, je bila važna zaradi poudarka na skupnem nastopanju socialistov in komunistov, od leta 1952 dalje, in zaradi ustanovitve sindikalne organizacije CUT v letu 1953. A ta dvojna podlaga ni bila zadostna, zato je L. Corvalán zahteval razširitev fronte s sprejemom levičarskih radikalov in krščansko demokratske leve. Šele po premiku na levo teh dveh gibanj, je bila možna Allendejeva volilna zmaga.

Druga etapa se je začela z prevzemom oblasti zmagovite koalicije leta 1970: kar je Allende začel, naj bi bila antiimperialistična, antioligárhična, antimonopolistična in agrarna revolucija. Ukrepi o nacionalizacijah, odločitve na finančnem polju, v kmetijstvu in v zunanji politiki tvorijo del te revolucije. Bistveno v tej etapi je utrditev „ljudske oblasti“. „Izkušnja kubanske revolucije predstavlja praktično potrditev o možnosti hitrega prehoda iz ene revolucionarne dobe v drugo, iz nižje stopnje v višjo“, pravi Moskva.

Ta „višja stopnja“, tretja etapa, pa je „otvoritev pota v socializem, v revolucionarne spremembe, ki jih čile pričakuje.“ Ta korak v tretjo etapo pa mora biti storjen, tako naroča Moskva, med predsedniško dobo Allendeja.

Slovenski kmet 1971

KREDIT, POKOJNINA IN ŠE KAJ

Kot na drugih poljih, tako tudi v kmetijstvu položaj slovenskega človeka v prvih mesecih novega leta, nikakor ne kaže na bolje. Stvari se bistveno, pa tudi v podrobnostih, niso mnogo spremenile. Problem mehanizacije, s katerim se že vrsto let bavijo doma, še sedaj nima ustreznih rešitev.

Enako se dogaja s krediti. Zlasti v zadnjih časih primanjkuje denarja spriči padanja standarda in stalnega naraske inflacije, je prav kmet tisti, ki je povsod zadnji za razne kreditne ugodnosti. Zato se ni čuditi, da narasča pobeg mladine s kmetov še kar naprej. Mnogi od teh pa kar naravnost napotijo svoje korake v tujino, kjer je delo bolj sigurno in zaslužek boljši.

Socializem in kapitalizem Neizpodbitno je tudi dejstvo, da kmetje v Sloveniji še vedno nimajo pokojnine. Šele pred kratkim je pristojna komisija izdelala osnutek, po katerem naj bi bilo vpeljano kmečko starostno zavarovanje in sicer v višini 250 din mesečno. Potrebna starost za upokojitve je predvidena na 65 let za ženske in moške. Pravico do pokojnine ima samo en član družine. Pokojninski zneski pa naj bi se pričeli izplačevati šele v letu 1973.

Ni še znano, kakšne prispevke naj bi plačevali kmetje za to obvezno starostno zavarovanje. Baje naj bi dve tretjini stroškov krili kmetje sami, tretjino pa država. Predvideva se tudi, da bi bila ostalim članom družine dana možnost, da se zavarujejo prostovoljno. Do tu slovenski zakonski osnutek.

Sedaj pa pogledimo, kako je isti problem rešila že Italija, katero jugoslovanski partijci smatrajo za „kapitalistični svet“. V Italiji prejemo kmetje pokojnino že od leta 1957 in sicer znaša mesečno 18.000 lir (250 dinarjev do če slovenske pokojnine je enako 10 tisoč lir). Nedavno je bila omenjena pokojnina zvišana za 4,5%. Ženske prejemo pokojnino s 60. letom, moški pa s 65. Zavarovani so vsi člani družine. Upokojenci imajo brezplačno zdravniško pomoč in v nekaterih deželah tudi brezplačna zdravila. Kmečke družine imajo poleg bolniške blagajne še druge socialne ugodnosti, n. pr. otroško doklado v znesku 20.000 lir za vsakega otroka do 14. leta; in še naknadno za dijake itd. Te socialne ugodnosti je v glavnem priborila močna stanovska sindikalna organizacija, v kateri je včlanjenih preko 90% kmečkih ljudi.

Mišljimo, da je ob teh primerjavah vsak komentar odveč.

Goriška in Primorska

PESEM MLADINE IN PESEM MLADOSTI

Če lahko rečem o kaki prireditvi, da je pesem mladosti in mladine, lahko to izjavimo o nastopu v Kulturne domu, ki ga je organizirala v nedeljo, 7. marca, Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem. Nastopilo je 17 skupin, pelo je nad 250 pevcev, dirigiral in pripravil je to množico cel kader požrtvovalnih pevovodij, dirigentov in vadiateljev. Kar čudno je, kako je bilo mogoče te razposajene dečke in deklice tako disciplinirati, da so pazljivo sledili dirigentovi roki in da so nepremično

zrli v obraz svojega vodje. Gotovo, da ni bilo vse brez napake ali rahlih spodrsrljav, a tudi to, kar je bilo videti in slišati, je bilo veliko.

Nastop je po drugi strani pokazal, da se je vredno žrtvovati za mladino in da ta zna ceniti take žrtve. Do maleda je v nedeljo pel vsak koteček Tržaške. Župnijske glasbene šole in prosvetni in cerkveni zbori in ansambli so izvajali slovenske melodije, s katerimi ohranjajo izročilo slovenskih očetov in mater. In za to delo vseh, mladine in vodij, je pokazalo občinstvo priznanje in hvaležnost.

KRUTOSTI SOVJETSKEGA REŽIMA

„OBVEZNO ZDRAVLJENJE“ OPOZICIONALCEV

Kakor je znano, je skupina sovjetskih mednarodno znanih znanstvenikov lanske leto ustanovila v Moskvi tkim. Komisijo za človečanske pravice, ki je sovjetski režim ni upal javno preganjati, ker bi si s tem tudi med znanstveniki širom svobodnega sveta še bolj umazali že itak marogast obraz.

Ta „komisija“ je že večkrat protestirala v Kremlju proti postopanju režima proti nekaterim neupogljivim sovjetskim pesnikom in pisateljem pa tudi drugim javnim delavcem, dasi na način in v tonu, s katerim ni krivila direktno vrhovnega komunističnega vodstva.

Pretekli teden pa se je zgodilo, da je eden od članov te „komisije“, sovjetski fizik Andrej D. Saharov poslal protestno brzojavko sovjetskemu notranjemu ministru generalnemu polkovniku Nikolaju A. Ščelokovu, v kateri protestira proti „obveznemu dajanju mamil političnim pripornikom, da bi jih tako prisilili spremeniti njihovo politično ideologijo.“ V brzojavki Saharov imenoma omenja Vladimirja Borisova in Viktorja Fainberga, zaprti v neki leningrajski norišnici v posebni jeti.

Oba pripornika sta pred kratkim začela z gladovno stavko in protest proti prisilnemu uživanju mamil, s katerimi ju skušajo prisiliti spremeniti njuno politično prepričanje.

V protestni brzojavki notranjemu ministru Ščelokovu Saharov dodaja: „Prosim, da pomagata preprečiti to nasilje nad človeširi priporniki in nad zdravniško ošico v psihiatričnih ustanovah in ustavite to nezakonito postopanje.“

Feinberg je bil obsojen na „obvezno zdravljenje“ v Leningradu po areta-

ciji 25. avgusta 1968, ko se je v Moskvi udeležil tihe manifestacije proti sovjetski invaziji v Češkoslovaško. Obtožen je bil kršitve členov 190-1 in 190-3 sovjetskega kriminalnega zakonika, ki se tičejo „razširjenja namerno lažljivih poročil, ki zadevajo sovjetsko državo in javni red“ in „nastopanja v skupini, ki krši javni red.“

Sovjetska tajna policija KGB je pri za liševanju Feinbergu izbila vse zobe, narkar so ga proglasili za umobolnega in ga poslali v norišnico v Leningrad.

Borisov je bil aretiran 23. septembra 1969 in obtožen, da je razširjal protisovjetske tiskovine v tovarni v Moskvi, kjer je bil zaposlen. Tudi on je bil obtožen po členu 190-1 in drugih čleh, ki se tičejo „protisovjetskih akcij“. Po členu 72 sovjetskega kriminalnega zakonika je sovjetkemu sodniku Borisova možno obsoditi tudi na smrt.

Tudi Borisova je sovjetska policija proglasila za umobolnega in ga poslala na „zdravljenje“ v Leningrad.

Iz zapora se je Feinbergu in Borisovu posrečilo 13. marca t. l. poslati odprto pismo „vsem ljudem dobre volje“, v katerem naznanjata, da bosta začela z gladovno stavko in objavljata, da „se sovjetska vlada že dolgo poslužuje nezasišanih metod izsiljevanja proti ljudem, katerih pogled na svet je različen od sovjetskega. Nesovjetski pogled na svet označujejo za znak norosti“, pišeta Feinberg in Borisov, „ter prisilijo umsko popolnoma zdrave na „zdravljenje“ z mamili v ječah-bolišnicah.“

Na to Feinbergovo in Borisovo pismo je reagiral sovjetski fizik Saharov in poslal zgoraj omenjeno protestno brzojavko v Kremelj.

Odgovora seveda ni dobil.

Mednarodni teden

Premirje, ki se je pretekli teden končalo ob sueškem prekoku med Izraelom in Egiptom, se sicer še ni sprevrglo v nov vojni spopad, zadostovala pa bi le majhna iskra, da bi se bližnji vzhod spremenil v bojno pozorišče.

Spopad zaenkrat zadržujeta ZDA in ZSSR, vsaka iz svojih razlogov. ZDA inajo stalne finančne in vojaške stroške z vzdrževanjem Izraela kot „velesile“ sredi arabskega morja, ZSSR pa je vložila nad milijardo rubljev v aswansko hidrocentralsko na Nilu in v ponovno oborožitev Egipta in ni pripravljena kar tjavendan tvegati izgubo tega premoženja. Izrael spretno vozi med obema velesilami in vztraja na svojih položajih, ki jih je zasedel v vojni leta 1967. Golda Meir je ponovno izjavila, da ne namerava vrniti Arabcem sinajske trdnjave Šarm-el-Šejk gričevja Co'an, Jeruzalema in Gaze, ker da so to naravna oporišča, ki ščitijo varnost Izraela. ZDA so Izraelu sicer sporočile, da po njihovem mnenju „naravna oporišča ne zadoščajo za varnost države“, vendar se Tel Aviv ne da prepričati.

V Laosu pa se je pretekli teden komunistom posrečilo zbrati svoje moči in izvesti protiofenzivo, s katero so poravnali južne Vietnamce nazaj proti zahodni Vietnamski meji. Hočiminhova steza je sicer na več mestih poškodovana, ni pa v sedanjih južnovietnamski operaciji nikdar popolnoma prenehala služiti Hanoju za infiltracijo na jug.

Čudno luč na razvoj položaja v Indokini je vrgla moskovska obtožba rdeče Kitajske, da je Peking zagotovil Washingtonu, da kitajska vojska ne bo direktno posegla v akcijo v Indokini. Moskva nadalje obtožuje rdečo Kitajsko, da hoče postati prva velesila in se trudi izpeljati vojaški spopad med ZDA in ZSSR. Ker se v zadnjem času v ZDA spet pogosto oglašajo osebnosti, ki predlagajo ameriško priznanje rdeče Kitajske „ne da bi s tem zavrgli Čang-kajšeka“, soviete vedno bolj skrbi misel na dejstvo, da so bile ZDA v svoji zgodovini skoro vedno prijateljske, če že ne zavezniško razpoložene do Kitajske.

Corvalan tu misli na partijski program nadomestitve dvo-zborničnega kongresa, ki ga obvlada opozicionalna večina krščanskih demokratov in Alessandrijeve narodne stranke, z enozbornično Ljudsko skupščino, izvoljeno z glasovi mladoletnikov med 18 in 21 let starosti, ki bi prvič volili. Teh volitev bi se smeli udeležiti tudi vsi nepismeni.

Eno prvih dejanj nove Ljudske skupščine pa bi bila postavitve novih, komunističnih sodnikov v Vrhovno sodišče. Čilska komunistična partija in njene zaveznice sedanje Vrhovno sodišče neprestano napadajo, da je „organ buržijskega razreda, ki ovira strukturne spremembe Allendejeve ljudske vlade.“

nih žit pridruži še nova tehnika gnojenja ter izkoriščanje zemlje, dobi „zelena revolucija“ šele pravo obliko.

Ko se bodo te nove metode pričele praktično uporabljati in spremenile položaj poljedelca ter z njim velikega dela človeštva, bo prišla „revolucija“ do svojega cilja. V zvezi s tem je treba pripomniti, da so nova zrna, ki so jih že praktično uporabili v Indiji, zvišala letno poljedelski prirastek te dežele za 80%. Zadnje tri letine so skupno prispelale 1.000 milijonov dolarjev vrednosti narodne bruto proizvodnje.

Najbolj važno v primeru Indije in drugih dežel, ki se bodo poslužile novih vrst žit, to je, da gre največji del pridelka in zaslužka v korist malim kmetom, ki tako prvič presežejo količino lastne uporabe ter odvišni pridelek lahko prodajo.

REALIZEM

Dr. Borlaug ni sanjač. Vztraja na svojem stališču, da je za uspešno preobrazbo poljedelstva potrebna sprememba tudi drugih dejavnosti. Konkretno: vlade morajo predvidevati kreditna posojila, da si bodo kmetje lahko nabavili nove vrste semen. To seveda ne spada v področje znanstvenikov. Priznal je tudi, kar se raziskovanja samega tiče, da je še mnogo dela za rešitev problema lakote med človeštvom. „Zmagali smo v tej bitki“, je prabil ob koncu svojega razgovora, „a čaka nas še dolga vojna.“

Besede in spet besede. Jaz pa sem žejan krvi! Če bi ti odprl srce, bi našel kri? Zdi se mi, da ne. Zdi se mi, da bi našel samo slino.

Gustave Thibon, Le pain de chaque jour, str. 59

Iz življenja in dogajanja v Argentini

NOVA STARA VLADA

Dogodki zadnjih dni so se zopet odigrali s neverjetno naglico. Pričakovati je sicer bilo novih, temeljitih sprememb (to smo tudi nakazali v naši zadnji številki), vendar je prav hitrost razvoja presenetila javnost in opazovalce. S ponedeljka 22. t. m. na torek 23. se je vlada ponovno zamenjala. Predsednik Levingston je strmoglavil in politično oblast je ponovno prevzela vojaška junta, katero sestavljajo isti poveljniki, ki so pred dobrimi devetimi meseci strmoglavili generala Onganía in na njegovo mesto postavili generala Levingstona; general Aleksander Avguštin Lanusse, admiral Peter Gnavi in letalski brigadir Karel Albert Rey.

Vzroke tega novega strmoglavljenja, ko še ni poteklo leto vladanja predsednika Levingstona, je treba iskati prav v dneh po padcu generala Onganía. Junta je takrat v Statut Revolucije dodala člen, da so za vodstvo države odgovorni predsednik tako kot vsi trije vrhovni vojaški poveljniki. Nesporazum, ki je nastal v zadnjih časih med njimi, je privedel do nove krize.

Nesporazumi pa so se pričeli v trenutku, ko je gen. Levingston pričel podvzemati važne ukrepe bolj na svojo roko. Eden teh je bila gotovo odstavitev kordobskega guvernerja dr. Basa, na čigar mesto je imenoval svojega prijatelja Uriburuja. Reakcija, ki je sledila v Córdoba, je bila strašna. Dnevi stavk, izgrediv in požarov, ki so prenehali le, ko je vmes posegla vojska, jasno kažejo guvernerjevo nezaželenost. Uriburu je moral odstopiti. Na njegovo mesto je bil imenovan kot zvezni komisar (inter-ventor) admiral Hevij Nikolaj Guozden (po rodu Dalmatinec), ki je bil dotlej guverner province La Pampa.

Vendar so bile stvari že preveč daleč. Opazovalci so zadrževali da vojaški poveljniki niso hoteli pristati na Uriburujevo imenovanje. Poleg tega je še oseba predsednika Levingstona postala precej napačna. Sploh so razni dogodki (neefektivnost paritetnih komisij, delavska upornost, problem mesa, neavstavljliva inflacija) vlado spravili v tako težko stanje, da je bil normalen izhod kaj težaven.

V petek 19. je pa predsednik Leving-

ston popolnoma nepričakovano odstavil vrhovnega poveljnika skupnega štaba, letalskega brigadirja Martinez Estrada. Mnogi so pričakovali, da se bodo dogodki začeli razpletati v tistem trenutku. A vojaško poveljstvo je novico sprejelo ne da bi dejansko nanjo reagiralo. Poveljnik letalske sile, brigadir Rey, je bil na potovanju v sosednji državi Čile. Čakali so njegovega povratka.

V ponedeljek 22. t. m. zvečer pa je kriza dosegla višek. Razplet je pravzaprav popolnoma podoben padcu gen. Onganía (tudi on je strmoglavil neki ponedeljek): Levingston je v zadnjem poizkusu, da bi obdržal oblast, odstavil gen. Lanusseja kot poveljnika vojske. Na njegovo mesto je imenoval gen. Cáceres Monié-a. Logična posledica: vojska predsednikove odredbe ni sprejela. Šam Cáceres Monié pa je, takoj sporočil, da je mesto vrhovnega poveljnika sprejel le zato, da bo na to mesto zopet postavil edinega pravega poveljnika, generala Lanusseja.

V teku treh ur je Lanusse zopet zavzel svoje mesto. Kot predsednik Junte poveljnikov, je takoj sklical nujno sejo. Ob 2.10. toka 23. t. m. je Junta sporočila, da odstavlja Levingstona in da sama prevzema politično oblast, dokler ne bo potekel revolucionarni proces.

V trenutku, ko pišemo te vrstice (torek 23. zvečer), še niso prišle v javnost smernice bodoče politike. Nasplošno in če povzamemo mnenja opazovalcev, je položaj sledeč: Dejstvo je, da je predsedništvo države prevzela Junta (trije člani — vrhovni poveljniki treh oboroženih sil), ki bo to mesto ohranila, dokler ne pride država do institucionalnega izhoda (t. j. volitev). Možne poti pa sta dve. Prva: da v najkrajšem času (ki vsekakor ni krajši kot leto dni) mnenju opazovalcev) skličejo volitve, iz katerih bo izšel ustavni predsednik. Druga: da poglobijo revolucionarni proces, to je, da vodijo državo po poti radikalnih gospodarskih in socialnih sprememb (kar bi trajalo vsaj štiri leta). V tem primeru bi verjetno morali imenovati „premierja“ (prvega ministra ali ministrskega predsednika), položaj, ki ga doslej argentinska zgodovina ni poznala, ki bi dejansko izvajal politiko Junte.

Iz pisma iz Rima

Iz Rima, od našega bralca, smo prejeli pismo, ki je polno zanimivih ugotovitev in opisov. Iz njega ponatiskujemo za to številko troje izmed opisanih snovi:

Ob Truhlarjevi knjigi

Po negativni sodbi sveta italijanske škofovske konference so iz italijanskih katoliških knjarn umaknili sporno knjigo znanega uporniškega teologa Hansa Künga: „Nemotljiv? Vprašanje!“

V italijanski reviji „Sette giorni“ nekdo, ki je zelo blizu prof. Truhlarju brani njegovo knjigo Katolicizem v poglobitvenem procesu. V reviji je objavljena tudi slika prof. Truhlarja na dveh straneh. V knjigi objavlja pisec vse mogoče kritike cerkve od Künga do Suenensa. Pisec članka pa navaja da je knjigo kupilo 60.000 Slovencev, ne pove pa da je bila redna knjiga, ki so jo člani celjske Mohorjeve družbe morali vzeti. Truhlarjevo zadevo sedaj proučujejo pristojni cerkveni krogi v Rimu. Uvod v njegovo knjigo je napisal mariborski pomožni škof Grmič, ki ga nekateri imenujejo slovenski Holandec. Komunistični profesor na ljubljanski univerzi Rotar bo porabil to knjigo kot učno snov na univerzi.

Nova vrata v Baziliko sv. Petra

Ob priliki 50-letnice duhovništva papeža Pavla VI. je uprava bazilike sv. Petra sklenila napraviti nova vrata v baziliko in sicer pri vhodu, ki se imenuje vhod sv. Marte, ki vodi v majhen park pred vatikanskimi vrtovi in skozi katerega gredo v baziliko v času slovesnosti člani diplomatskega zbora, ker je tam najbližje do tribuna v cerkvi.

Naloga, naj napravi osnutek za nova vrata, je bila dana kiparju Lellu Scor-

zelliju, ki je izbral kot motiv molitev: na osmih poljih, v katera bosta razdeljeni obe krili vrat, je umetnik prikazal štiri evangeljske molitve: Oče naš, Magnificat, Benedictus in Nunc dimittis. Med njimi bodo vklesani v bron odstavki molitve papeža Pavla VI.: „Gospod, jaz verujem.“ V sredini bo papežev grb v reliefu poudaril posvetilo dela in spomin na dogodek. Delo uspešno napreduje, tako naprava masivnih vrat samih kot skulpturno delo. Upajo, da bodo mogli namestiti nova vrata že letošnjo jesen.

Gospodične, ki odgovarjajo v vatikanski telefonski centrali, so redovnice

Ze nekaj mesecev sem tisti, ki telefonirajo v vatikansko telefonsko centralo, ne slišijo več, da bi jim odgovarjali moški glasovi, marveč ženski; poleg tega odgovarjajo v številnih jeziki. Dejansko je lani prevzemalo mesto telefonistk v Vatikanu 12 redovnic kongregacije pobožnih učenk Jezusa Učenika. Ta kongregacija ima svoj sedež v Rimu na cesti Via Portuense, redovne hiše pa ima v različnih deželah. Prav iz teh dežel so bile poklicane te nove telefonistke (v Vatikanu jim pravijo „operatrici“), ki so nadomestile nekatere redovnice zavoda Don Orione, ki so bili poklicani k drugemu delu, ki bo bolj odgovarjalo njihovemu poklicu.

Promet v vatikanski telefonski centrali je dokaj obsežen; v teku leta 1970 so imeli vsak dan povprečno 3.362 notranjih pozivov, 5.199 pozivov za v Vatikan in 9.752 pozivov iz Vatikana; povprečno torej 18.313 pozivov na dan, to je 6 milijonov 684.330 na leto.

Bližnje čilske volitve

PROTI „BURŽUJSKEMU PARLAMENTU“

Čilska komunistična partija in socialistična stranka sta začeli z veliko volilno kampanjo, v kateri pozivata čilsko „delavstvo“, da mora na občinskih volitvah 4. aprila t. l. „dobojevati veliko bitko za Allendejevo vlado proti njenim sovražnikom.“

Tri milijone čilskih volilcev bo 4. aprila izbiralo 1653 občinskih mož za 280 občinskih okrožij v Čilu. Prav tako bodo volili senatorja za Allendejevo mesto, ki je v senatu ostalo izpraznjeno, ko je ta postal čilski marksistični predsednik.

Tako čilske vladne in opozicionalne stranke kakor svetovna javnost smatrajo rezultat teh občinskih volitev kot merilo za naklonjenost ali nasprotstvo čilskega prebivalstva do Allendejevega režima, ki štiri mesece vlada državo.

Centralni komite čilske komunistične partije je imel pod vodstvom svo-

jega tajnika Luisa Corvalana dolgo sejo, na kateri so razpravljali o volilni taktiki za aprilske občinske volitve. Po seji je partija izdala proglas, iz katerega je razvidno, da daje sedanjim občinskim volitvam izredno važnost. V proglasu med drugim pravi:

„Če bo Unidad popular (zveza KP in drugih levičarskih strank — op. ur.) dobila samo 36,3 odstotka glasov, kakor smo jih dobili na predsedniških volitvah 4. septembra lanskega leta, ali pa samo malo več, potem bodo to smatrali tukaj in izven države kot naš poraz in bo breme za nas postalo težko. Če pa bomo dobili 50 odstotkov glasov ali skoraj toliko, pa bo zapel drug petelin in ta bo naš. Potem bomo mogli močneje udariti po sovražniku in bomo mogli ne samo pospešiti gospodarske in družbene spremembe, ampak izvesti tudi ustavne spremembe, ki so na programu glede kongresa in sodstva.“

„Zelena revolucija“

DELO IN NAČRTI NOBLOVEGA NAGRAJENCA

Dr. Norman E. Borlaug, ki je lanske leto prejel Noblovo nagrado za mir, za svoje delo na področju agronomske znanosti, kjer je naredil več novih vrst žita, ki bogato obrodijo, se je pred kratkim mudil v palači Združenih narodov. Ob tej priliki je ta ameriški znanstvenik, ki deluje v Mehiki, napovedal, da lahko v kratkem storijo nov odločen korak v takimenovani „zeleni revoluciji“, katera ima namen v bodočnosti človeštvo obvarovati lakote.

TEŽAVE IN USPEHI

Odločen korak, katerega je omenjal dr. Borlaug, predstavlja odkritje dveh novih vrst v koruzi in pšenici. Nova vrsta koruze bo zlasti bogata na proteinu ter bo namenjena pretežno poljedelskim narodom, ki do te važne tvarine nimajo drugega (npr. mesnega) dostopa. On in njegovi sodelavci predvidevajo, da bo ta nova vrsta koruze pripravljena v teku dveh do treh let, ko bo gojeno seme že pripravljeno za setev. To naj bi predstavljalo velik napredek v tekočem desetletju.

Noblov nagrajenec je pojasnil, da so namreč milijoni ljudi še danes odvisni za svojo prehrano le od poljedelstva, in prav tem primanjkuje mnogo proteinov. Predvsem tem je namenjeno delo njegove raziskovalne ekipe.

Drugo delo, ki trenutno predstavlja precej težkoč, ki pa ga bodo tudi v teku nekaj let izvedli, je pridobitev nove vrste pšenice, ki jo imenujejo „Opaco-dos“. Zrno te pšenice bo bogato zlasti na lisini, to je aminokislini, ki v moki vsebuje največ proteinov. „Opaco-dos“ vsebuje različne kolimne lisine, več kot katera koli druga vrsta; zaenkrat je ta vrsta pšenica še zelo podvržena raznim rastlinskim boleznim, tudi ni preveč rodovitna. Pri križanju z raznimi drugimi vrstami, upajo, da bodo dobili novo varianto, ki bo ohranila bogastvo lisina, bo pa tudi bolj rodovitna in odporna proti boleznim.

„Če se nam to posreči“, je izjavil dr. Borlaug, „se bo zvišal nivo prehrane zlasti malih kmetov, ki imajo za svoje preživljenje na razpolago le nekaj hektarjev zemlje.“ Omenil je tudi, da bo ta pridobitev važna za bodočo generacijo, kajti „protein je bistvene važnosti za pravičen razvoj in zdravje otrok.“

BISTVO „ZELENE REVOLUCIJE“

Delo, ki ga opravlja dr. Borlaug in drugi znanstveniki na tem polju, dobi pravo luč šele, ko gledamo nanj kot na prvi korak v spremembi poljedelske tehnike. Ko se iskanju novih vrst raz-

Novice iz Slovenije

MARIBOR — S premiero „Navihanke“ je balet slovenskega narodnega gledališča praznoval srebrni jubilej. „Navihanko“ po glasbi L. J. F. Herolda je koreograf Iko Otrin precej priredil; podal jo je kot pravljico v lutkovnem gledališču. Pri izvedbi sta sodelovala tudi prvaka ljubljanskega baleta Lidija Sotlerjeva in Janez Mejač.

LJUBLJANA — S 1. marcem so se cene vozovnic povišale za 15%. Da pa ne bi občutneje prizadeli potnikov, ki se dnevno vozijo na delo ali v šolo, niso povišali cen mesečnim vozovnicam za delavce, dijake in študente. Na novo so uvedli 20-odstoten popust za vsa povratna potovanja, zaradi tega popusta so ukinili dosedanjí popust za nedeljske povratne vozovnice. Nov je tudi 50% popust za vse upokojence in njihove žene, ki vejša le na področju Ljubljanskega železniškega podjetja.

KRANJ — Na parkirnem prostoru ob novem kokrškem mostu so v začetku februarja raztovarjali z dveh kamionov vreče z moko in jih odvažali. To prav za prav ne bi bilo samo po sebi nič posebnega. Toda kamiona sta stala tam celo — zimo, in moka je bila seveda tudi celo zimo v njih. Tovornjaka sta bila prekrita s ponjavo, ki pa je preperela in se raztrgala. Januarski dež je začel močiti moko. Moko je pripeljalo podjetje Žitopromet Senta, ki ima skladišče na nasprotni strani mostu. V Žitoprometu so izjavili, da sta kamiona zanič in da ju bodo prodali kot staro železo, pač pa so ju porabili začasno skladišče moke, ko so preurejali prostore. Zaradi snega pa menda niso mogli kasneje do moke. Izjavili so, da so se pokvarile samo tri tone moke, ostala pa da je dobra. Ko je to prišlo na uho tržni inšpekciji, so povedali, da se je pokvarilo kar 18 ton moke. Inšpektor je ocenil, da je bilo okoli 8 ton moke v „začasnem“ skladišču.

RAVNE NA KOROSKEM — V železarni je 15. februarja ob 1,30 eksplozirala velika 25-tonska peč za taljenje železa in povzročila veliko škodo. Človeških žrtev le po naključju ni bilo, ker so delavci, ki delajo ob tej peči, bili tisti čas ravno pri malici. Strokovnjaki so ugotovili, da je do eksplozije prišlo verjetno zaradi kake zaprte posode z vodo, ki je bila med materialom. Talili so namreč staro železo. Eksplozija je dvignila obok peči ter jo vrgla iz ležajev.

PIRAN — Splošna plovba je kupila na Japonskem 16.000 tonsko ladjo, ki bo plula pod slovenskim grbom z imenom Logatec. Ladja je zgrajena specialno za prevoz hlodovine in ima 4 električna dvigala s 15 tonami nosilnosti. Z Japonske, kjer so jo prevzeli slovenski pomorščaki 27. februarja, bo odpula najprej v Južna Ameriko, nato pa jo bodo uporabili predvsem za prevoz hlodovine iz Zahodne Afrike v jadransko pristanišča.

MARIBOR — Na „zborih volilcev“ v mariborski občini so razpravljali tudi o financiranju nogometnega kluba

Maribor. Nikjer sicer niso prišli do zaključka, da klub ne bi bil potreben, toda na vseh šestih zborih so bili volilci proti financiranju iz občinskega proračuna. Klub pa zavrača mnenja volilcev, prisotnih na zborih, ki jih je bilo vsega samo 883, češ da ima Maribor okrog 100.000 prebivalcev, od katerih je velika večina proti ukinitvi kluba.

KOPER — V prvih dveh mesecih tega leta je bilo na Krasu in v Istri kar 150 večjih ali manjših požarov. Ti so povzročili veliko škodo, ki je niti ni mogoče natančno oceniti. Zaradi velike suše zadostuje že iskra iz lokomotive ali pa malomarno vržen ogorek, da burja razpiha iskro v divjanje ognjenih zubljev. Samo 28. februarja je bilo sedem požarov na Koprskem in štirje na Vipavskem. Ta dan je gorelo v Nadeždi pri Luciji, v Kampolinu, na Brdu pri Hrastovljah, pri Komnu, v Seči nad Portorožem, na Sermiskem hribu, v okolici Ajdovščine, Nove Gorice, v Podnanosu in Vipavi.

Umrli so od 21. februarja do 3. marca:

LJUBLJANA — Franciška Hafner r. Gros; Jože Vličič, up.; Marija Papler, up.; Zinka Štor r. Kladnik; Antonija Furlan r. Jančar; Ivan Kupec, tapetnik; Alojzija Jenko r. Volčič; Olga Zagar r. Volarič (84); Vladimir Kocjančič, žel. usl.; Katarina Bolha; Stane Svetličič, kem. tehnik; Ivan Pestotnik, up.; Jože Balantič, sofer; Alojz Maver, up.; Anton Grlic, up.; Katarina Stres r. Volk; Ljudmila Čop; Viktor Bežjak, elektrotehnik v p.; Franjo Zalar, bančni ur. v p.; Josipina Macher r. Turina (100), vd. direktorja lica; Franjo Slana, dipl. inž.; Ivan Bregant, žel. insp. v p. (83); Anica Jeras r. Salamon; Franjo Rendli, gradbeni inž.; Marija Jančar r. Novak (78); Anton Jekovec, up.; Janez Štefan; inž. Franc Sedlak; Julijana Kalin, predmetna uč.

MARIBOR — Franc Bajželj, up.; Ranež Andrej (82); Vasič Zivorad (55); Anton Rozman (67); Lorbek Antonija (73); Franc Likar (72); Ivan Ašič (77); Klopčič Anton (51); Žikež Ivan (73); Katarina Fajfarčič (75); Milka Wolf (80); Franc Barđoši (72); Markuš Hugo (70).

RAZNI KRAJI — Matija Brezovar, šol. ravn. v p. (88), Šentrupert; Franc Čadež, mlinar, Poljane nad Šk. Loko; Herman Zornik, kor. borec, Hrastnik; Cveta Jerko r. Kadunc, Črnuče; Janez Leskovec, up., Kamnik; Janez Urbas, Ivanje Selo; Ferdinand Jelen, avtoprev. Braslovče; Cirila Petrak r. Kržan, Celje; Alojzija Kermavner r. Novak, Brezovica; Jože Baš, Štepanj vas; Simon Pogačnik, up., Podnart; Jože Marolt, up. (71), Dravljje; Vinko Vampelj, up., Dobrova; Danilo Juriševič, župnik na Premu; Slavko Sicerl, uč. v p., Mengeš; Jožefa Kerin, Brežice; dr. Ivan Colnarič, zdravnik v p., Žabnica; Janez Šušteršič, geometer, Celje; Roza Habič r. Mercina, Zg. Kašelj; Alojz Krašovec, višji lov. nadz. v p., Dane; Jernej Kuzman (78), obrtnik, Vitanje; Rudi Pečar, delavec, Domžale; Ursula Mol r. Keše, Voglje; Lovrenc Filipič, Postojna; Matilda Batistuta r. Hrast, Tolmin; Ivana Hauptman r. Zajec, Stična; Franc Parkelj, žel. up., Polje; Ana Štalen, železokrivka v jeklolivarni v p., Dravljje; Ivan Znidar, up., Litija; Zora Cvetočko, up., Blejska Dobrava; Jozeta Ruda r. Perko, Stari trg pri Ložu; Stanko Makovec, gradbeni delov. v p., Ajdovščina; Ivan Cvitkovič, Polje.

Občni zbor društva Zedinjena Slovenija

Preteklo nedeljo, 21. t. m., je bil v prostorih Slovenske hiše v Buenos Airesu občni zbor našega osrednjega društva v Argentini, Zedinjene Slovenije. Največje slov. emigrantske organizacije. Prišel se je ob 11 po končani sv. maši, katero je za vse žive in pokojne člane društva daroval delegat msgr. Anton Orehar.

Občni zbor je prišel predsednik društva Božo Stariha, ki je pozdravil vse navzoče, se zahvalil za udeležbo, naker je tajnika gđc. I. Krušič prebrala pozdravna pisma, ki so jih udeleženci občnega zbora poslali predsedniku države, primasu kardinalu Caggianu in Narodnemu odboru za Slovenijo. Pozdravna pisma so navzoči odobrili s ploskanjem.

Na predlog predsednika sta bila nato izvoljena overovatelja zapisnika lanskega občnega zbora Slavimir Batagelj in Tone Uroančič. Na njun predlog je občni zbor sprejel zapisnik brez branja. Sledilo je poročilo upravnega odbora, katero je podal predsednik Božo Stariha. Omenjal je razno delo, ki ga je društvo opravljalo v teku leta. Tako počitniško kolonije, Slovenski dan, prosvetni večeri, tečaj za vodstvo organizacij, knjižnica, čitalnica, radijska ura i. d. Poseben poudarek je položilo društvo na proslave 25-letnice, in na obisk, ki ga je v zvezi s tem imel med nami pisatelj Karel Mauser.

Sledilo je tajniško poročilo gđc. Ivanke Krušič, nato blagajniško. Stariha Mehleta, naker je šolski referent Aleksander Majhen obrazložil delo šolskega odbora in stane osnovnih šol v preteklem letu. Sledilo je poročilo gđc. Pavline Dobovškeve za srednješolski tečaj, ter branje poročila kulturnega referenta Jureta Vombergarja.

G. Fernšek je v imenu nadzornega odbora pojasnil, da je ta odbor spoznal delo in stanje društva v preteklem letu za ugodno; predlagal je, da se odboru

da razrešnica in mu izrekel pohvalo, kakor tudi članstvu, ki redno izpolnjuje svoje dolžnosti. Navzoči so predlog potrdili s ploskanjem.

Po kratkem odmoru so sledile volitve. Predstavljena je bila le ena (odborova) lista, katero so vsi navzoči potrdili. Nov odbor se je nato na seji, ki je sledila občnemu zboru, konstituiral takole:

Izvršni odbor: predsednik Stariha Božo, I. podpredsednik Majhen Aleksander, II. podpredsednik Fernšek Franc, tajnik Cerman Vilko, blagajnik Pergar France; referenti: kulturni arh. Vombergar J., šolski Vitrih Franc, srednješolski Dobovšek Pavlina, mladinski Dobovšek ing. Jernej, gospodarski Mehle Stane, socio-org. Grohar Nace; odborniki: Batagelj Marijana, Dimnik Janez, Klemenčič Janez, Magister Milan Markež Ciril, Oberžan Stanko, Orehar msgr. Anton, Petriček Boštjan, Smersu Rudolf, Stare Miloš, Višod prof. Tine, Žakelj ing. Jože, Žužek Lojze, Žužek Stane; namestniki: Lobnik Franc, Marn Marijana, Miklič Jože, Tičar Beno.

Nadzorni odbor: Lobjoda Marijan, Kremžar Marko, Šonc Lojze.

Razsodišče: Eiletz dr. Leopold, Komar dr. Milan, Voršič dr. Alojzij.

Predsednik Stariha se je nato spomnil še pred kratkim umrlega podpredsednika društva Roberta Petrička, katerega je stavil za zgled kot moža dejanja, zvestobe in globoke slovenske zavesti ter idealnega požrtvovanja.

Pred krajem je še v kratkih obdobjih podal načrt dela za prihodnje dobo. V tem delu se bo skušala doseči zlasti notranja konsolidacija društva.

Po kratki debati, v kateri so se navzoči dotaknili raznih perečih problemov naše skupnosti, je predsednik Stariha zaključil 24. občni zbor Zedinjene Slovenije.

G. Mernik težko bolan

Paterson, N. J., USA. — G. Janko Mernik, SDB, leži težko bolan v mariborski bolnišnici. Pred kakim pol letom je prišel v Slovenijo iskat zdravja za svoje oči, pa ga ni našel. Nasprotno, zadela ga je kap, od katere pa si je deloma opomogel in celo upal, da se aprila meseca vrne v Argentino s svojim sobratom g. Martinom Štuhecem, a dne 22. febr. jo imel ponoven napad in od tedaj ne more več govoriti.

Ves ta čas je prebil pri svojem bratu v Mariboru. Na daljše prigravarjanje je slednjič pristal, da so ga 24. febr. prepeljali v mariborsko bolnišnico, saj je bil na koncu vseh moči, ko pa ri mogel več ne jesti in ne piti.

„Koliko bodo pri zdravljenju uspeli — piše njegov brat — je v božjih rokah. Na kakšno trajno ozdravljenje zdravniki ne upajo, so pa mnenja, da tako ali nekoliko zboljšano stanje lahko traja dalje časa. Ker pa je tuj državljan in nima socialnega zavarovanja, moramo plačevati vsak dan 8.800 dinarjev.

Revež veliko trpi. Desna roka in noga sta čisto ohromeli, sedaj mu je pa v levo roko in nogo prišla skleroza

in ga prizadela za 50%, tako da je popolnoma nepokreten.

Vse njegove znance in prijatelje prosimo, naj molijo zanj, naj bi mu Bog povrnil vsaj toliko zdravja, da bi mogel ta svoj križ laže nositi. Vsem nam, ki ga gledamo, kako revež trpi, se globoko smjli.

Čeprav ne more govoriti, je pri polni zavesti in vse dobro sliši, zato ga vsaka pošta od znancev razveseli, mu lajša trpljenje in mu daje občutek, da še ni pozabljen.

Vse, ki so mu pisali, pa odgovora niso prejeli, lepo prosimo, naj oprostite.“

Bratov naslov je: Roman Mernik, Miklavška 36, Maribor—Tezno, Jugoslavija.

Tudi jaz svojega sobrata toplo priporočam v molitev.

Dr. Fr. Blatnik, SDB

Slovinci v Argentini

Osebnosti

Krščen je bil v soboto, 20. t. m. v stolnici v San Isidro Jože, sinček gospe Lizike roj. Komar in gospoda Hernana Doherty. Srečnim staršem iskreno čestitamo.

SLOVENC I P O S V E T U

KIPAR GORŠE V RIMU

RIM

Po svojem obisku Evrope, kjer je zlasti izredno lepo uspel s svojo razstavo v Celovcu, se je akademski slikar in kipar France Gorše vrnil v New York. Od tam pa nam je sporočil, da se bo za stalno naselil v Evropi. Odide iz Amerike 29. marca in bo do nadaljnjega stanovan v Rimu.

RAZPRAVE, DOKUMENTI, PRIČEVANJA, ZAGLAVJE, KI NOSI GLAVNO TEZO PRI VSAKOLETNIH IZDAJAH ZBORNKA SVOBODNE SLOVENIJE, BO TUDI LETOS NAH VSE BOGATO!

Naj na tem mestu omenimo le avtorje in snov, o kateri pišejo: dr. Milan Komar: Listi iz dnevnika; Jože Košiček: Dr. Korošec v dunajskem parlamentu; Koroški plebiscit — M. I.: Pred petdesetimi leti, Andrej Tišler: Spomini na Koroški plebiscit; Jože Lekan: Maribor ob izbruhu vojne leta 1941; Rafael Rabič: Rab — taborišče smrti; Jože Košiček: Dokumenti iz arhiva dr. Kreka; Dvoje pričevanj — dr. Frido Pogačnik: Delovanje dr. Kreka v Rimu, dr. Ludvik Puš: Dr. Krek na mednarodnem pozorišču; dr. Vinko Brumen: Kdo bodi sodnik?; ga. Anica Kraljeva: Skromen poklon velikemu knezu; dr. Tine Delbajak: Donesek k stoletnici naravoslovca Ivana Regna; Pavel Fajdiga-Tone Mizerit: Komunistična prevratnost v Latinski Ameriki; dr. Ljubo Sirc: Ali je vse mirno na vzhodni ekonomski fronti?; Jože Košiček-Pavel Fajdiga-Miloš Stare: Spomini na Joška Krošlja. Vsekakor ta vsebina ne potrebuje komentarja.

Naročite ZBORNIK SVOBODNE SLOVENIJE, ki je že v tisku in katerega cena je 2400 pesov. Plačilo možno v dveh obrokih: 1500 pesov pri naročilu, ostanek pa ob prevzemu.

Vsak teden ena

KRES

Vinko Rode

*Dnevi medlijo pred nami
kot smrtni popotnik —
brez moči.
Nobene opore od nikoder,
sonce pa je daleč
in mrzlo!*

*Predno odidem, bomo kurili
kres.*

*Zdaj vse poti vodijo v notranjost;
ljubi Bog, v notranjost,
ko je ni!*

*Ako ne bi imel tebe, Eva,
bi bil sam.
kot astronaut, izgubljen v vesolju.*

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

22. marca 1951. — št. 12.

AMERIŠKA POMOČ JUGOSLAVLJI

...Senator Brewster, ki je bil letos dlje časa v Jugoslaviji, je imel enega najbolj udarnih govorov (v senatu)... „Odkar je Tito prelomil s Stalinom, je bilo mnogo glasovanj pri zasedanjih ZN. V več kot polovici primerov je Titov zastopnik glasoval skupno z ZSSR in proti nam. Zato je težko razumeti, koga danes vidimo prihajati k nam s klobukom v roki. Mi sem bil v Beogradu pri njem, mi je odkritosrečno povedal, da je komunist. Prav nič ni prikrival tega. Dejal je: „Verujem v komunizem in v samem sebi vidim voditelja naprednih narodov za železnim zastorom.“

...Titov režim je v strašnih škripah. Po ječah in prisilnih delovnih taboriščih sedi 10.000 žrtev, osumljenih simpatij do Moskve. Dvakrat tako močno pa je število nacionalističnih robijašev, ki seveda niso komunisti, ampak goreči rodoljubi in nespravljivi sovražniki komunističnega režima... V majniku 1945 je angleška vlada, ki je takrat skupno z ameriško vlado nadaljevala politiko pomirjevanja Moskve za vsako ceno, izročila jugoslovanskim komunistom 14.000 Slovencev, ki so vsi bili takoj pobiti.

...Star vir nemirov na Balkanu so verske prilike. Daleč od tega, da bi se vsaj potrdil, da bi omilil verske nestrpnosti, je bil Titov postopek s cerkvenimi naravnost sramoten. 380 duhovnikov je dal pobiti, nad 400 jih še drži po ječah. Ko sem bil v Jugoslaviji, sem se o tem s Titom razgovarjal in omenil tudi nadškofa Stepina. Dejal mi je, da je pripravljeno nadškofa izpustiti, vendar le pod pogojem, da potem zapusti državo. To bi seveda pomenilo, da nadškof prizna svojo krivdo in komunisti bi imeli nekako pravico, da bi razpolagali s Cerkvijo, kakor bi hoteli... Tega seveda Stepinac ne more storiti.

Aktualnost sueškega prekopa

MOŽNOST PONOVNE PLOVBE

Ko se je v vojnem spopadu med Izraelom in Egiptom leta 1967 sueški prekop zaprl za ladijski promet in je do danes ostal zaprt, se je svetovno gospodarstvo, ki je v veliki meri odvisno od ladijskega prevoza, hitro prilagodilo temu dejstvu. Ladijske družbe so preusmerile svoj promet spet okoli južne Afrike, prevozne tarife so se temu primerno zvišale in prizadele tudi cene na splošno na mednarodnih tržiščih in sueški prekop je bil potisnjen vsaj v trgovskem svetu trenutno v pozabo. Do letošnjega februarja.

V ospredje zanimanja so sueški prekop postavila spet nedavna pogajanja med petrolejskimi državami na Bliznjem vzhodu z Iranom na čelu in zahodnoevropskimi ameriški in japonskimi petrolejskimi družbami. Cena petroleju je po teh pogajanjih poskočila, o čemer smo že pisali v našem tedniku. S skokom cene petroleju je sueški prekop za svetovno gospodarstvo spet postal zanimiv.

Skoro ni gospodarskega strokovnjaka, ki bi zanikal, da je zapora sueškega prekopa povzročila veliko škodo potrošnikom širom sveta.

Prekop je najkrajša pot med Vzhodom in Zahodom; med petrolejskim središčem sveta v Perzijskem zalivu in največjimi petrolejskimi potrošnicami v Zahodni Evropi in ZDA. Odkar je sueški prekop zaprt, mora petrolej iz Perzijskega zaliva do n. pr. ZDA potovati 18.000 kilometrov daleč okoli južne Afrike, namesto 10.000 kilometrov skozi prekop.

Razdalja in daljši prevozní čas sta zahtevala štiri do šestkrat več petrolejskih tankerjev, tako da je teh začelo primanjkovati. Prevozne tarife so se dvignile, vsled česar so se dvignile cene vsem dobrinam, od petroleja do žita. To zvišanje cen je bil eden od faktorjev splošne svetovne inflacije.

Zapora znamenitega prekopa iz Sredozemlja v Rdeče morje je stala v letu 1970 Zahodno Evropo, ZDA in Japonsko nad 3.000 milijonov dolarjev.

Glasovi, ki sedaj zahtevajo ponovno odprtje sueškega prekopa, so vedno številnejši. So politični in gospodarski.

Moskva si močno želi, da bi bil sueški prekop spet ploven in prost. Vsi drati se namreč hoče v Perzijskem zalivu, iz katerega odhajajo Angleži, ter

v Indijskem oceanu, da bi imela odprto pot za tvorjenje pomoči komunizmu v Indokini.

Anglija in Zahodna Evropa si želita prekop odprt vsled zvišanih cen petroleju iz držav okoli Perzijskega zaliva, ker bi bil prekop krajši in zato cenejši. Z odprtjem prekopa bi tudi afriške petrolejske države, ki zalagajo predvsem Francijo in v gotovi meri tudi Italijo, morale popustiti v svojih zahtevah po zvišanju cen svojemu petroleju.

Od zaprtja sueškega prekopa so imele koristi: rdeča Kitajska, katere izvoz v Perzijski zaliv se je od leta 1967 naprej najmanj štirikrat zvečal; Južna Afrika, kjer so se za oskrbo ustavljali vsi petrolejski tankerji na poti v Zahodno Evropo ali ZDA; severnoafriški petrolejski državi Libija in Alžir, ki sta izsilili za svoj petrolej delno zvišanje cen.

V političnem oziru se za odprtje prekopa skoro ne zanimajo ZDA, ker s tem ovirajo Moskvi prost ladijski prehod na Srednji in Daljni vzhod.

Ker je prekop poln ladijskih razbitin in deloma zasut s puščavskim peskom, ki ga je veter v minulih štirih letih nanasel iz Sahare, bo tudi v slučaju ponovnega odprtja prekopa minilo več tednov, predno bo prekop očiščen.

Kako dolgo pa bo prekop potem ostal odprt, pa nihče ne ve.

P O Š P O R T N E M S V E T U

V Clevelandu je šved Kjel Isksson postavil nov svetovni rekord v skoku v višino s palico v zaprtih dvoranah s skokom 5,41 in za en centimeter prekosil rekord Nemca Wolfganga Nordwiga, ko je ta pred enim tednom zmagal v Sofiji.

Dva nova argentinska in južnoameriška rekorda v lahkotletiki sta postavila Iris Fernández in Adelberto Scorza. Prva je dosegla rekord na teku na 1500 m s časom 4:39, 5, drugi pa v hoji na 5000 milj s 39: 57, 6. Rekorda sta še več vredna, ker sta na svojih progah tekla brez tekmecev.

V Mar del Plati so v nedeljo izžrebali pare, ki se bodo merili na že tradicionalnem šahovskem turnirju. Igralo bo 16 šahistov, od tega je šest tujecev: Nova slovenska šahovska zvezda, ki je naglo prodrla v mednarodni šahovski svet, Albin Planinc, 26-letni mednarodni mojster in slovenski šahovski prvak, Lev Polugajevski (SZ), Vladimir Savon (SZ), Florin Georghiu (Romunija), Walter Browne (Avstralija) in Henrique Costa Mecking (Brazil). Argentino zastopajo priznani igralci: veteran Najdorf, Panno, Quinteros in drugi.

V Montevideo se je pričelo XXVI. Južnoameriško prvenstvo v košarki. Argentinska ekipa je v prvem nastopu

POPRAVEK

V 10. številki našega lista nam je v poročilu o odpravi na Celinski led gorski škrt zamenjal ime tretje gore, ki sta jo zavzela naša plezalca brata Skvarča. Ime ji ni Cerro Alonso, ampak pravilno Cerro Anders.

Za dobro voljo

Za mačka

„Dajte mi, prosim, pol kile mesa za mačka; a da ne bo preveč mastno, ker je včeraj atu škodovalo.“

Število

„Povej mi, ali so hlače v ednini, v dvojnini ali v množini?“

„Zgoraj so v ednini, spodaj pa v dvojnini.“

Pamet

„Poglej, Pavlek, kako je ta opica pametna: opravlja delo za tri ljudi.“

„No, potem je pa vse prej kakor pametna.“

Vinska

„Janez, zakaj pa sediva na policiji?“

„Ali se spomniš svetilke, ki sva jo sinoči na koncu ulice objemala?“

„Se.“

„Tisto je bil policaj.“

Zakonska

Mož pri psihiatru: „Moja žena je dobila manjvrednostni kompleks. Kaj naj storim, da ga ne bo izgubila?“

OD DOMA

Socialnih razlik ni, so le razlike v plačah.

Če greš na Dunaj, pusti dinar zunaj!

Na kulturnem polju je pridelek tem manjši, čim več je gnoja.

Še pred leti so imeli naši sosede apetit za naše narodne jedi, zdaj jim pa diši že navadna zemlja.

Aleksander Solženicin

En dan Ivana Denisoviča

Rdečelični in zaliti Letonec Kilgas je vzdihnil:

— Že zdavnaj ni bilo snežnega viharja. Le kakšna zima je to; brez me-teža?

— Ko bi prišel metej, snežni metej... — je za njim ponovila vsa brigada.

Če v teh krajih nastane snežni vihar, ne vodijo brigad na delo. Boje se. Celo iz barak jih ne puščajo. Med barakami in jedilnico nategnejo vrvi, da se ne bi zgubili. Saj jih ne skrbi, če bi jetnik zmrznil v metezu. A kaj če zbeži? Se je že zgodilo. Snežni vihar namreč prinaša drobne snežne kosmiče, ki se kopljuje v trde zamete, kot bi kdo sneg stiskal. Brez težave vzdrži človeka. Nekateri so že zbežali po takih zametih, ki sežejo čez bodočo žico. Daleč seveda ni nihče prišel.

Jetniki od takega viharja pravzaprav nimajo posebnih koristi. Sedeti morajo zaklenjeni v barakah. Če jim zmanjka kurjave, pobere veter vsa toplota. Zgodil se, da ne pripeljejo moke, potem ni kruha. Pa tudi v kuhinji se rado kaj zonegavi. Ves čas, kolikor dni traja vihar, velja za proste dni,

z lahkoto premagala žilsko moštvo s 102:58. Vendar pa ni mogoče še potrditi resnične moči argentinske reprezentance, zakaj Cilenci so igrali res zelo slabo.

Pred nadaljevanjem nogometnega jugoslovanskega prvenstva so 28. februarja odigrali osmine finala za jugoslovanski pokal. Lanski finalist ljubljanska Olimpija je po podaljškju izgubila s Beogradom s 1:2; največje presenečenje je pripravil drugoligaš Rijeka, ki je tudi v podaljškju premagal Hajduka s 3:2.

Na mednarodnem angleškem namiznotenškem prvenstvu, ki se je končalo 28. 2. v Brightonu, je nepričakovano zasedel prvo mesto 17 letni Madžar Klampar, ki je v finalu premagal svojega rojaka Jonyerja. Jugoslavijo so zastopali Stipančič, Kakakašević, Šurbeč in Korpa. Prva dva sta prišla do polfinala, kjer je prvega premagal Jonyer s 3:1, drugega pa Klampar s 3:2. Šurbeč je izgubil v četrt finalu s Jonyerjem s 2:3, Korpa pa je že v drugem kolu izločil Anglež Persson.

OBVESTILA

SOBOTA, 27. marca 1971:

Na Pristavi ob 19 splošno tekmovalne v namiznem tenisu v prireditvi odseka SFZ.

Na Pristavi ob 16 čajanka SDO združena s sprejemom novih članic. V Kreditni zadrugi SLOGA ob 20 redni občni zbor.

NEDELJA, 28. marca 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu po maši informativni članski sestanek. Duhovne vaje za fante od 16. leta starosti dalje, v Škofovem zavodu. Pričetek ob 8 zjutraj.

Na Pristavi ob 17 roditeljski sestanek staršev šole Pranceta Prešerna. V Slovenskem domu v San Martinu po maši sestanek krožka SDO.

V Slomškovem domu po sv. maši bo predaval g. Božo Stariha o vtisih svojega potovanja po Evropi.

V Hladnikovem domu ob 14,30 (v primeru nesklepnosti ob 15,30) redni občni zbor društva Slovenska vas.

SOBOTA, 3. aprila:

Srednješolski tečaj rav. M. Bajuka v Slovenski hiši na Ramón Falcónu. Ob 16 sv. maša. Po njej vpisovanje, ponavljalni izpiti in seja proforskega zbora. Začetek rednega pouka bo v soboto, 24. aprila.

SKAD vabi na predavanje g. Tineta Debeljaka ml. o temi: Prostor in čas (v filozofiji in po Einsteinu) ob 19,30 v Slovenski hiši.

TURNIR NAMIZNEGA TENISA

SFZ, odsek Morón, vabi ljubitelje namiznega tenisa, katere koli starosti, na splošno tekmovalne, ki bo v soboto, 27. t. m., ob 19 na Pristavi. Prijave s pristojbino 2 pesov sprejemajo odborniki moronskega odseka SFZ na Pristavi do začetka tekmovalja 27. t. m. ob 19. Po tekmovalju bo razdelitev nagrad.

V CARAPACHAYU

bo v nedeljo 4. aprila ob 11,30

DRUŽINSKI ASADO

Vabljeni vsi člani in prijatelji. Otroci članov do 12. leta imajo brezplačno kosilo. Prijave sprejemajo odborniki. Popoldne istega dne bo ob 15,30 v Domu stanovsko predavanje za žene. Obletnica Doma v Carapachayu bo 4. maja.

NEDELJA, 4. aprila:

Na Pristavi v Castelarju 3. velika tombola.

SOBOTA, 10. aprila 1971:

V Slomškovem domu ob 19 uprizoritev Kristusovega trpljenja in vstajenja. (Pasijon).

V Slovenski hiši ob 22 velikonočni obredi.

NEDELJA, 11. aprila 1971:

V Slomškovem domu ob 18 velikonočna maša. Ob 20 uprizoritev Kristusovega trpljenja in vstajenja.

NEDELJA, 25. aprila 1971:

V Slovenskem domu v San Martinu deseta obletnica blagoslovitve doma.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja Medorganizacijskega sveta bo 2. aprila t. l. ob 20 v prostorih Zedinjene Slovenije. Zaradi važnosti programa prosimo, da se vsi seje udeležijo.

Opozarjamo na OTROŠKO ODDAJO pri slovenski radijski uri, ki bo v petek 2. aprila ob 21 na LS Radio América, namenjena vsem slovenskim otrokom.

Knjižnica in čitalnica Zedinjene Slovenije so vam na razpolago vsak dan od 15 do 20.

Slov. dom - San Martin

V nedeljo, 28. marca, po maši bo v dvorani doma

INFORMATIVNI ČLANSKI SESTANEK

V nedeljo, 25. aprila pa bo

deseta obletnica blagoslovitve

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

Dr. Tone Žužek
ADVOKAT

Uraduje od 17.30 do 19.30.
Ponedeljek, sredo, petek

Lavalle 2331, p. 5. of. 10
T. E. 47-4852

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK
špecialist za ortopedijo in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

udarniško odkuriti, da odmečejo sneg od vhoda, v strojni dvorani in na odrh. Dva sta morala iztakniti premog in deske ter zakuriti peč v dvorani toplarne. Eden s sanmi po cement, dva nosit vodo, dva po pesek, ki naj ga tretji izkoplje izpod snega in zdrobi z motiko — in že se je vsa brigada razletela.

Brez dela sta ostala le dva: šuhov in Kilgas, najboljša brigadna mojstra. Tjurin jima je potihlo dejal:

— Poslušajta, fanta. (Tjurin je vse klical za fante, čeprav sam ni bil nič starejši). Tisto steno, ki jo je jeseni v prvem nadstropju opustila šesta brigada, bosta po kosilu zidala naprej. Dotlej pa je prva zadeva, da v strojni dvorani zapreta tri velika okna. Če rabita pomoč, vama jo dam. Poskrbita le, s čim bosta zamašila okenske odprtine. Tukaj bomo pripravljali malto in ljudje se bodo gredli. Sta razumela? Če ne bo toplo, bomo vsi zmrznili kot psi.

Tjurin bi se razlagal, pa je prihitel ponj Gopčik, fantič kakih šestnajst let, in povedal, da brigada številka dve noče dati maltarke, in da je nastal pretep. Brigadir je odhitel tja.

V takem mrazu je bilo odločilno prav to, da premagajo začetek, čeprav je bilo težko začeti delovni dan.

Šuhov in Kilgas sta se spogledala. Večkrat sta že delala skupaj. Drug drugega sta se spoštovala kot zidarja in tesarja. A sedaj je bil problem, kje

na golem snegu najti kaj, da bi zakrila okna? Naloga ni bila lahka. Tedaj je Kilgas dejal:

— Vanja! (Kilgas je Ivana Denisoviča vedno tako klical). Tam kjer ležijo kosi montažnih hiš, je luknja. V njej je velika bala strešne lepenke. Sam sem jo bil skril tja. Greva?

Kilgas je Letonec, a ruščino obvlada kot materni jezik. V njegovi vasi je bilo namreč mnogo Rusov-starovercev. Pri njih se je še mlad učil ruskega jezika. V taboriščih je šele dve leti, pa že dobro razume: če ne zagradiš, ne dobiš. Ime mu je Johan, a šuhov ga kliče Vanja, prav kakor Kilgas njega.

Hitro sta se domenila. Šuhov pa je še prej stekel po svojo zidarsko ometačo v avtomehanično delavnico. Za zidarja je žlica prava pridobitev, zlasti če se prilaga njegovi roki in je lahka. Na delovišču je namreč ukaz tak, da je treba zvečer oddati orodje, ki si ga zjutraj dobil. Kaj boš dobil jutri, je odvisno od sreče. Šuhov si je nekoč z zvijačo obdržal najboljšo ometačo. Od-tlej jo vsak večer skriva v drugem kraju, zjutraj pa jo gre v skrivališče iskat, če je na vrsti zidarsko delo. Odvalil je kamen, vtaknil roko v luknjo in že imel zidarsko ometačo. Seveda, če bi njegovo brigado danes poslali na socmestece, bi bil šuhov brez nje.

Šuhov in Kilgas sta se napotila k montažnim hišicam. Ob vsakem dihu

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Correio Central (B) Argentino
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.086.173

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1971: za Argentino \$ 3.500.—. Pri pošiljanju po pošti \$ 3.600.—. — ZDA in Kanada 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionske pošte. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

DARUJTE ZA PIRHE: MARTIN FIERRO

Na Pristavi v Castelarju

3. VELIKA TOMBOLA

v nedeljo, 4. aprila, ob 15

Glavni dobiček: KRASNA SPALNICA, izdelek mizarskega mojstra Franca Gričarja.

Nad 50 tombol v skupni vrednosti 300.000 pesov; 150 kvatern in nad 200 činkvinov.

Čisti dobiček tombole je namenjen gradnji novega doma na Pristavi.

Kupujte tablice v predprodaji!

Darujete dobičke!

Vsi Slovenci vljudno vabljeni!

KREDITNA ZADRUGA „S. L. O. G. A.“ z o. z.

(Cooperativa de Crédito „S. L. O. G. A.“ Ltda.)

Bm. Mitre 97 Tel. 658-774 Ramos Mejía

REDNI OBČNI ZBOR

v soboto, 27. marca 1971, ob 20 v združnih prostorih

Dnevni red:

1. Izvolitev dveh overovalcev zapisnika občnega zbora.
2. Izvolitev treh članov volilne komisije.
3. Obravnavanje bilance, izkaza izgube in dobička, poročila upravnega in nadzornega odbora.
4. Volitve odbornikov. Za dve leti: predsednika, namestnika tajnika, namestnika blagajnika, dveh svetovalcev in enega namestnika svetovalca. Za eno leto: dveh članov nadzornega odbora.
5. Slučajnosti.

Člen 21. združnih pravil: če ob napovedani uri ni navzočih eden več kot polovica članov, se občni zbor vrši eno uro pozneje ob vsaki udeležbi.

Upravni odbor

se jima je iz ust valila para. Sonce, čeprav se je že nekoliko povzpelo, ni žarelo. Lahna oblačnost je motila žarke.

Gradbena zona je velika in nahodiš se, predno prideš iz enega konca do drugega. Šla sta mimo fantičev in brigade 82, ki so jih prisilili, da kopljejo jame. Jame niso bile velike: Pol metra dolge, prav toliko široke in globoke. A zemlja je kamenita, še poleti je trda, kaj šele sedaj, ko jo je mraz zledenil; pa pojdi in ugrizni. Udarjajo s krampi, a ti odskakujejo, da se krešejo iskre. Uspela pa ni. Pa stoji mladi fantje, vsak nad svojo jamico, in z očmi iščejo zavetja, ki ga ni. Dela ne smejo zapustiti. Torej udarjaj s krampom, samo tako se ogreješ.

Šuhov je med njimi zagledal znanca in mu svetoval:

— Poslušaj, kopač, zakurite nad jama, pa se bo zemlja otajala.
— Ne pustijo, — je vzdihnil oni.
— Ne dajo drv.
— Iztakni jih.

Kilgas je samo pljunil.
— Povej mi, Vanja. Ali bi administracija, če bi bila pametnejša, v takem mrazu poslala ljudi s krampi kopat zemljo?

Poslal je tja čez nekaj nerazumljivih kletvic in utihnil. Šla sta dalje, dokler nista prispela na kraj, kjer so pod snegom ležali deli montažnih hiš.

(Dalje prihodnjič)